

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ТА УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЗАПАСІВ В РОЗДРІБНІЙ ТОРГІВЛІ

В сучасних умовах господарювання, коли виробнича сфера майже не розвивається, торговельна діяльність являється найпоширенішою формою підприємницької діяльності, серед якої значну частку займає роздрібна торгівля. Торговельна діяльність - це ініціативна, систематично виконувана на власний ризик діяльність з метою одержання прибутку як юридичними, так і фізичними особами, щодо купівлі-продажу товарів кінцевим споживачам. Торговельна діяльність забезпечує взаємозв'язок між виробниками різних галузей господарства та споживачами, і спрямована на задоволення попиту населення, а також займає питоме місце в відрахуваннях податків до бюджету.

За видами торгівлі підприємства поділяються на оптові та роздрібні. Роздрібна торгівля здійснюється через магазини (продовольчі, непродовольчі, спеціалізовані, універмаги, універсами, торгові комплекси тощо), дрібно-роздрібну мережу (намети, кіоски, павільйони, торгові автомати), пересувну мережу (автомагазини, лавки-автопричепи, візки, розноски, столики). Отримання прибутку на підприємствах роздрібно торгівлі залежить від асортименту представленого товару, його ціни та якості, оборотності, факторів місцезнаходження, зручності торговельних точок і прогнозованого рівня обслуговування споживачів.

Бухгалтерський облік у торгівлі, як і в інших галузях, ведеться згідно із законодавством України та національними стандартами бухгалтерського обліку. Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» товарами є матеріальні цінності, що придбані та утримуються з метою подальшого продажу. Специфічні рахунки для обліку в торгівлі: 28 "Товари" (з відповідними субрахунками); 902 "Собівартість реалізованих товарів"; 702 "Дохід від реалізації товарів"; 92 "Адміністративні витрати", 93 "Витрати на збут" - для обліку витрат обігу.

Ефективне управління товарними ресурсами залежить від належної організації бухгалтерського і управлінського обліку і має враховувати особливості організації роздрібно торгівельної діяльності. А це облік товарообороту переважно готівкою в касу підприємства із застосуванням реєстраторів розрахункових операцій; роздрібна ціна утворюється з первісної вартості та торгової націнки, яка саме і формує прибуток торговельного підприємства; у торгівлі відсутні витрати, пов'язані з виробництвом, але є витрати, пов'язані із збереженням і обліковуються як витрати на збут та адміністративні витрати.

Для забезпечення високого рівня обслуговування покупців необхідно постійно вивчати попит на продукцію, проводити прийом товарів належної якості, створювати умови зберігання товарів, правильно розмішувати їх в торговельному залі, підтримувати культурний та етичний рівень з встановленням міжособистих психологічних контактів між продавцем і покупцем в процесі обслуговування.

Надходження товару здійснюється згідно укладених договорів поставки та супроводжуються накладними, податковими накладними, сертифікатами якості, товарним звітом, чеком та ін., передача товарів до відділів підприємства відбувається за накладною внутрішнього переміщення. Документування – основа інформаційної системи підприємства та елемент процесу управління. Первинні документи використовуються для прийняття оперативних управлінських рішень щодо господарської діяльності.

Достовірність обліку товарних запасів забезпечується проведенням інвентаризацій та вибіркового перевірок наявності товарів з вчасним відображенням в бухгалтерському обліку отриманих результатів. Інвентаризація товарних запасів – це перевірка і документальне підтвердження фактичної наявності активів та зобов'язань, розрахункових операцій, виявлення відхилень від облікових даних і прийняття рішень щодо змін в бухгалтерську звітність. У результаті проведення інвентаризації виявляють неходові, залежали, зіпсовані товари, крадіжки, товарні втрати.

Облік товарів на підприємствах роздрібно торгівлі ведеться за цінами реалізації, формування яких повинно забезпечити продавцю покриття витрат з продажу даного товару та одержання прибутку. Тому в торгівлю націнку включається норма прибутку, яку підприємство очікує отримати від реалізації товару, збільшена на суму адміністративних та інших операційних витрат.

Мета кожного підприємства вижити на ринку, при цьому максимально збільшити прибуток, розширити оборот та ринок збуту товарів. Ціна на товар виконує обліково-вимірну функцію, стимулюючу та розподільчу, забезпечує збалансованість попиту та пропозиції. Одним з найбільш суттєвих факторів ефективної діяльності підприємства є правильно вибрана цінова політика, яка створює основу для планування доходів.

Стратегічне управління підприємством повинне базуватися на основі системи показників, як засобу інформаційної підтримки управління, а це є підготовка облікової інформації, що узагальнюється в бухгалтерській звітності.

Бухгалтерський облік передбачає систему рахунків, за допомогою яких висвітлюються певні дані, які дають можливість своєчасно вирішувати проблеми, а баланс виступає як загальний документ, що оцінює ефективність управління. Якість вирішення проблеми залежить від якості інформації про неї, тобто інформація має бути об'єктивною, актуальною, лаконічною та своєчасною.

В системі управління підприємством бухгалтерський облік виконує важливі функції, які дозволяють усувати інформаційні бар'єри між керуючою та керованою системою, а головне раціоналізувати процес прийняття управлінських рішень. Тому управлінська політика має бути спрямована на посилення системи бухгалтерського

обліку, яка виступає базою для прийняття рішень щодо ефективності функціонування системи господарювання [1].

Господарська діяльність торговельного підприємства в умовах сьогодення безпосередньо пов'язана із збереженням його як єдиного цілого на основі постійної підтримки сформованих відносин і зв'язків обміну ресурсами та інформацією, як в середині підприємства, так і з зовнішнім середовищем. У процесі розвитку для цього створюються необхідні умови. Тому завданням управління торговельного підприємства є збалансувати ці процеси для досягнення головної мети господарювання торговельних підприємств [2].

Отже, для побудови ефективної та точної облікової системи обліку товарів необхідно точно розуміти економічну сутність торговельної діяльності та операцій з продажу товарів. Для створення ефективного бухгалтерського та управлінського обліку запасів необхідно враховувати особливості комерційної діяльності підприємств роздрібною торгівлі та мати належну організацію обліку, яка б в повному обсязі задовольняла потреби та вимоги користувачів інформації. Для цього необхідно створювати умови для формування аналітичної документації, визначити важелі контролю і управління, запроваджувати наукові досягнення в практику технології обліку.

Список використаної літератури:

1. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством / О.А. Лаговська, С.Ф. Легенчук, В.І.Кузь, С.В.Кучер. - навч. посіб. Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2017. 416 с.
2. Тарасова Т.О. Первинний облік товарних операцій підприємств роздрібною торгівлі: Монографія / Тарасова Т.О., Янчев А.В., Волошан І.Г. - Харківський державний університет харчування та торгівлі, 2015. 240 с.